

KREDARICA

BILTEN DRUŠTVA SLOVENCEV V NOVEM SADU

Letnik II številka 5.

WWW.KREDARICA.S5.COM

Novi Sad, marec 2002.

PRVEGA MARCA 2002 LETA V RADNIČKEM DOMU OBELEŽENA

PETA OBLETNICA OBSTOJA IN DELA DRUŠTVA SLOVENCEV »KREDARICA« V NOVEM SADU

Društvo Slovencev »Kredarica« v Novem Sadu je 1. marca 2002 leta obeležila peto obletnico obstoja in dela. Svečani zbor je bil v veliki dvorani Radniškega doma ob prisotnosti 180-tih članov Društva. Svečanost pa so s svojo prisotnostjo uveličali tudi gostje: gospod Anton Rojc, kot IZASLANIK beograjskega nadškofa njegove ekselence monsignorja Stanislava Hočevarja, gospod Jožef Dojčman, predstavnik Veleposlaništva Republike Slovenije v Beogradu, gospod Mihal Hiža, predsednik slovaškega društva »Jožef Šafarik« iz Novega Sada, kot tudi predstavniki Društva Slovencev »Sava« iz Beograda in »Planika« iz Zrenjanina.

V pozdravnem govoru je predsednik Društva Slovencev »Kredarica« iz Novega Sada, gospod Franc Cevc rekel:

- Spoštovane dame in gospodje, cenjeni gosti in drage naše Slovenke in Slovenci ter vsi ostali člani Društva Slovencev »Kredarica« ki niso slovenskega rodu, lepo pozdravljeni in dobro nam došli na naše redno mesečno srečanje, ki bo danes bilo slovesno, ker bomo obhajali peto obletnico od ustanovitve istega. Zahvaljujemo se vsem, da ste si vzeli časa, da bi se udeležili tej skromni slovesnosti.

Dozvolite mi, da še posebej pozdravim drage nam goste: gospoda Antona Rojca, izaslanika beograjskega nadškofa njegove ekselence Stanislava Hočevarja, gospoda Jožefa Dojčmana, predstavnika Veleposlaništva R Slovenije v Jugoslaviji, gospoda Mihala Hižo, predsednika Slovaškega društva »Jožef Šafarik« iz Novega Sada in predstavniki društva Slovencev »Sava« iz Beograda in »Planika« iz Zrenjanina.

Zelo nas veseli, da so poleg naše »Kredarice« še dva društva Slovencev »Planika« in »Sava«, tako da se slovenska javnost in oblast prepričata, da tudi v sedanji ZR Jugoslaviji živijo Slovenci, ki so s srcem in dušo vezani in zvesti svoji domovini, naši skupni lepi Sloveniji. Čeprav smo bili v desetletni totalni izolaciji, brez veleposlaništva in konzulata, takorekoč brez vsake zaščite uradne

slovenske oblasti, smo le še ostali Slovenci zvesti svoji domovini in ponosni na to, da smo Slovenci to se pravi na svoje poreklo. Slišati se

**Gospod Franc Cevc, predsednik
Društva Slovencev »Kredarica«**

je, da se pripravlja v drugih mestih v ZR Jugoslaviji ustanovitev slovenskih društev: Subotica, Šabac itd. To pa nas zelo veseli, ker če nas bo več, bomo močnejši in lažje prepričali slovenske oblasti in javnost, da moraju v bodoče upoštevati tudi našo prisotnost v reševanju problemov, ki jih imamo, to se pravi postopati po članu 5. slovenske Ustave.

Mi smo vsi iz »Kredarice« zelo ponosni, da smo nas 21 utemeljiteljev uspeli organizirati tako močno in kompaktno društvo, ki sedaj šteje že okoli 500 članov. Število bi bilo še večje, ker jih veliko čaka na sprejem v društvo, ampak kot vidite nimamo dovolj prostora za sestanke za vse člane.

Voditi samo z volonterji tako veliko organizacijo je nemogoče. Glavni problem so nezadostna finančna sredstva, ki jih imamo na razpolago. Nimamo nobenega sponzorja niti donatorja, čeprav je že nekoliko slovenskih podjetij odprlo svoja predstavništva in prodajalne v Novem Sadu in ZR Jugoslaviji.

Seznanil bi Vas še, da bo današnje srečanje bolj pestro, kot je to ponavadi. Poleg uradnega dela bo še prireditev in nastop zbora ter šole slovenskega jezika. In na koncu koktel od dobrot, ki smo jih sami od doma prinesli.

ČESTITKA ZA JUBILEJ URADA RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

DRAGI ROJAKI!

Prisrčno se Vam zahvaljujemo za vabilo na proslavo ob peti obletnici osnivanja Vašega društva. Žal se zaradi obveznosti, proslave ne bom mogla udeležiti.

Ob tej priložnosti izrekam društvu in vsem njegovim članom iskrene čestitke! Društvo »Kredarica« je kot prvo slovensko društvo v ZRJ v sorazmerno kratkem času v težkih okoliščinah opravilo veliko in vsebinski izredno bogato delo zlasti pri utrjevanju kulturne identitete in vzpostavljanju stikov in sodelovanja s Slovenijo. Delovanje društva »Kredarica« je v veliki meri spodbudilo tudi organiziranje Slovencev v drugih krajih v ZRJ. Društvo je s svojimi številnimi dejavnostmi opravilo plemenito poslanstvo. Ob tej priložnosti Vam izrekam iskreno priznanje in Vam zagotavljam vso našo podporo v prihodnje.

Društvu in vsem članicam in članom ter njihovim družinam želim uspešno delo in osebno srečo. S prisrčnim pozdravom,

Magdalena Tovornik, državna sekretarka

SREČNE IN VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

Medtem pa druženje, ples, z eno besedo - veselica -

Priznanja zaslužnim

Po končani pozdravni besedi predsednika Društva, so zaslužnim članom, sodelavcem in sponzorjem podeljena priznanja.

PLAKETE so dobili: beograjski nadškof njegova ekselencija monsignor **Stanislav Hočevar**, sekretar Veleposlaništva R Slovenije v Jugoslaviji gospod **Jožef Keček** in člani Društva Slovencev »Kredarica« gospoda: **Franč Cevc, Franjo Mihevc, Albert Kužner, Ivan Zavrtanik in Albin Zavrtanik**.

ZAHVALNICE so dobili: utemeljitelji Društva: **Ana Mihevc, Ivanka Mihevc, Franja Ploh, Milan Podgornik, Petar Barbek, Ljiljana Cevc, Valerija Volkar, Valerija Hajdu, Silva Stakić, Jozef Hertl, Emil Volkar st., Emil Volkar ml., Franc Koša in Marta Ploh**. Zahvalnice so dodeljene tudi: **KUD »Jožef Šafarik«** iz Novega Sada.

Ministrstvo za znanost, šolstvo in šport Republike Slovenije, Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije, Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije in Slovenska izseljenska matica.

Zahvalnice so dobile tudi učiteljice **Angela Arandjelović in Desanka Poslon; Milan Breberina** za šport in rekreacijo; slikarji: **Mirjana Kolman, Igor Cvejanović in Miroslava Radović; Uredniški odbor Biltena »Kredarica«: Zlatica Radisavljević, Rajko Marić, Marija Lovrić, Aleksandra Djilas in Ljubomir Rakić; pravnik Toma Krasula; umetnici: Florjan Balaz in Aleksandar Kovačević; mladi - Tamara Kliček;**

Zahvalnice so podeljene tudi donatorjem: **Jozefa Srdić, Mirna Milutinović, Josip Hajdu, Dušan Savanović, družina Pipan, družina Vlasov, družina Pušibrk in družina Jatić.**

Svečana prireditev

Prisotni so toplo pozdravili kratek kulturno-umetniški program v izvajanju članov našega Društva. Organizatorica je bila gospa profesorica Silva Stakić, učiteljica dopolnilnega pouka slovenskega jezika in referent za kulturo Društva. Povezovalka programa je bila Dunja Kersnik.

Na začetku je trio: **Radmila Bocev, Dušica Mladenović in Aleksandra Berček**, na dve violini in violončelu, odigral skladbo Preludium in fugo.

Pevski zbor je zapel pet pesmi pod vodstvom gospoda profesorja **Fedora Prodanova**: Luna sije, Kje so tiste stezice, Pri farni cerkvi, Je pa davi slanica pala in Slovenski smo fantje.

Isidora Nikolić, Dina Stanić, Dunja Kersnik, Vladimir Ivaz in Rade Ilić mladi

sluša telji pouka slovenskega jezika, so nam povedali nekaj grafitov in šal.

Delovni del Zbora

Po končanem svečanem delu Zbora Društva je nastopil delovni del v katerem je predsednik Izvršnega odbora gospod **Albert Kužner** podal sporočilo o delu v času 01.06. do 31.12.2001, gospa **Desanka Poslon** pa nas je seznanila o delu šole dopolnilnega pouka slovenskega jezika v Novem Sadu za 2001/2002 leto. Podano je tudi poročilo o finančnem poslovanju. Vsa tri poročila so enoglasno sprejeta.

Sprejete spremembe in dopolnitve Statuta

Februarja je na javni razpravi bil predlog spremembe in dopolnila Statuta Društva Slovencev »Kredarica« v Novem Sadu (statut je bil na ogled na oglasni tabli v Klubu). Vsi predlogi in pripombe so prebrane na Zboru in

Dve violini in violončelo - Radmila Bocev, Dušica Mladenović in Aleksandra Berček

so enoglasno sprejeti. Ena od dopolnitev je tudi dopolnitev člana 7. ki jo je predložil Uredniški odbor, naj se vnese, da Društvo izdaja Bilten pod nazivom »Kredarica«, štirikrat na leto. Na samem zobru je sprejeta dopolnitev oz. sprememba, ki jo je predložil član Društva Mirko Pavlič, ki pa se nanaša na člen 24. - da se zbršje del, ki glasi »puna saglasnost predsednika Društva i predsednika Nadzornega odbora«.

Veselica je prirejena v avli Radničkog doma ob prigrizku, ki so ga člani prinesli sami od doma in ki ga je pripravila uprava Društva. Pripravljena je bila tudi torta z oznako petletnice obstoja Društva Slovencev »Kredarica«, ki pa jo je naredila (spekla in okrasila) gospa **Valerija Volkar**, in je bila pohvaljena od strani vseh, ki so jo probali. Povdarili bi, da sta gospa Valerija in njen soprog, gospod **Emil Volkar st.** v največji meri prispevala pri organizaciji veselice tako, da je vse poteklo v najboljšem redu. Tudi glasbe z novega glasbenega stolpa, ki je kupljen Društvu, ni manjkalo. Lepo druženje je zaključeno s plesom. **Srečen jubilej! Zlatica Radisavljević**

LETNO POROČILO ŠOLE DOPOLNILNEGA POUKA SLOVENSKEGA JEZIKA V NOVEM SADU ZA LETO 2001/2002

Pouk slovenskega jezika v šoli dopolnilnega pouka slovenskega jezika poteka dobro.

Kakor tudi lansko leto, dela šola tudi letos v prostorih Odprte univerze v Radnički ulici št. 20, v takomenovanem »kabinetu slovenačkog jezika« na prvem nadstropju.

Pouk slovenskega jezika obiskuje med 70 in 80 slušateljev, oziroma število slušateljev je nekaj večje kot lansko leto.

Sluša telji so zainteresirani za pouk in so v tej svoji želji tudi zahtevni, kar je zelo pozitivno. Eno število slušateljev je že zelo dobro obvladalo govorico in slovnico, a toplo upamo, da bo število takih slušateljev s časoma še večje.

Imamo tudi novo skupino otrok od šestega do desetega leta, kar je zelo pomembno za šolo.

Povdarjamo, da večji del slušateljev sodeluje pri prireditvah Društva in da je med njimi veliko glasbenih potencialov. Lansko leto so naši mlajši učenci bili v poletni šoli slovenskega jezika v Domžalah. Letos jim se, razen Domžal, ponuja še taborjenje na Jezerskem (za učence od 12-18 let), kakor tudi bivanje v Novem mestu, kjer se v društvu za razvijanje prostovoljnega dela snidejo mladi iz celega sveta.

Poletni seminarji za učenje slovenskega jezika ponujajo našim slušateljem več kot lansko leto. Na sestanku vodij pouka v januarju je omenjeno, da učenci dopolnilnega pouka slovenščine iz Jugoslavije, razen štipendije za seminar jezika, lahko dobijo tudi bivanje v domu v času trajanja seminarja.

Oktober 2001 leta je šola dopolnilnega pouka slovenščine obiskala gospa Melita Steiner iz Ministrstva za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije. To je bil prvi obisk gospe Steiner naši šoli, ki nam je veliko pomenil in je zelo dobro potekel.

Povdarila bi, da je v Ljubljani održan sestanek vodij dopolnilnega pouka slovenskega jezika, kjer je natančno določeno, kako mora potekati delo našega aktivna učiteljic in kako se treba ravnati.

Desanka Poslon, učiteljica dopolnilnega pouka slovenskega jezika

PRVIČ MAŠA V SLOVENSKEM JEZIKU

Sveto mašo je opravil monsignor Stanislav Hočevar, beograjski nadškof

29. december je bil dan, ki se ga homo vedno spominjali s posebnimi občutki, hkrati pa je bila to priložnost za enkratno užitek.

V naši stolnici smo imeli prvič sveto mašo v slovenskem jeziku. Mašo je opravil monsignor **Stanislav Hočevar**, beograjski nadškof, ki je s svojimi sodelavci ob tej priložnosti prišel v Novi Sad.

V prijaznem in lepem ambientu praznovanja božiča, ob zvokih orgel in na pragu novega 2002 leta, smo poslušali božjo besedo v slovenščini. Ob sveti maši smo tudi zapeli božične pesmi. Nekateri med nami jih ne poznajo, ali so jih že pozabili. Potem nam je naš cenjeni in dragi gost, veličastni Stanislav Hočevar podaril lepe in pristrčne besede.

Ob tej priložnosti ga je posebej pozdravil predsednik našega Društva, gospod **Franc Cevc** in se zahvalil.

Gospod nadškof se je zahvalil in podaril vernikom ter članom Društva Slovencev »Kredarica« slasčice ter žogo za otroke,

naj bi pridno igrali nogomet in se tekmovali z Beograjčani.

Veliko vernikov je imelo res izredno priložnost slišati sveto mašo v slovenščini, kajti dobro vemo, da lahko Slovence v Novem Sadu spremljamo svete maše le na hrvaškem in madžarskem jeziku.

Zvedeli smo, da bi bilo možno organizirati v prihodnosti eno sveto mašo mesečno v slovenščini v mali cerkvi Svetega Roka v Novem Sadu, če bi bilo dovolj interesentov.

To je prijazna ponudba župnika veličastnega Strikovića Janoša iz naše stolnice Imena Marijinega v Novem Sadu. Tudi njemu sta se, nadškof Stanislav Hočevar in gospod Franc Cevc, zahvalila na sodelovanju in pomoči pri pripravi svete maše v slovenskem jeziku.

Ne samo za vernike pač pa za vse ljudi je to bil lep dogodek ter priložnost, da pokažemo koliko si želimo negovati in nadaljevati tradicijo, navade, kulturo in duh slovenskega jezika na naših prostorih.

Zdenka Lukan

Monsignor Stanislav Hočevar,
beograjski nadškof

OBISK DRUŠTVU »SAVA« V BEOGRADU

08.02.2002 smo g. Albert Kužner, g.Ivan Zavrtanik in jaz bili v Beogradu, kamor nas je povabilo Slovensko društvo »SAVA« na proslavo kulturnega praznika R Slovenije posvečenega dr. Francetu Prešernu.

Zelo lepo so nas sprejeli. Naše celotno bivanje je potekalo v prijetnem razpoloženju in v družbi članov Društva ter gostov.

Presenečeni smo bili nad pripravljenim programom, s samimi izvajalci programa še posebej pa pevskim zborom.

Gospod Kužner je v imenu našega Društva pozdravil vse prisotne, gospo predsednico Društva »Sava« Anico Sabo in jim podaril knjigo o Sloveniji, ob začetku delovanja njihove knjižnice.

Po končani, prelepi prireditvi je bila orga-

nizirana veselica. Čas nam je hitro stekel ob prijetnem kramljanju in izmenjavi izkušenj.

V Novi Sad smo se vrnili zadovoljni, z željo, da nas tudi oni kmalu obiščejo na veselici 01.03.2002 leta.

Mirjana Skokandić
tajnica Društva
Slovencev »Kredarica«

PRVA OBLETNICA BILTENA »KREDARICA«

Dragi bralci,

Društvo Slovencev »Kredarica« je te dni obeležila 5. obletnico svojega obstoja. Uredniški odbor Biltena »Kredarica« pa beleži prvo obletnico.

V lanskem 2001 letu smo izdali štiri številke, kot je v uredniški politiki določeno, izhajamo kvartalno in trenutno je pred Vami redna številka 5.

V Biltenu, kot periodični publikaciji, smo beležili vse odločbe Izvršnega odbora in Žbora Društva Slovencev, kar je njegov prvotni namen, vendar smo vsebinsko že od prve številke obogatili z rednimi rubrikami, kot so: delo šole slovenskega jezika predstavili smo naše zaslužne člane, pisali o znamenitih slovenskih pisateljih in njihovih delih, obveščali o sodelovanju s Slovensko ambasado v Budimpešti, zadnjih mesecev pa v ZJZ v Beogradu. Posebej smo pisali o konzularnih dnevih Veleposlaništva Republike Slovenije v Novem Sadu, ki se odvija enkrat na mesec v prostorih Odprte univerze v Radnički ulici števil. 20. Redne so tudi rubrike o slovenskih običajih in navadah, kakor tudi recepti slovenske kuhinje. Vedno pa je bilo dovolj prostora za aktualna obveščanja.

Upamo, da smo na ta način uspeli obvestiti člane Društva o delu izvoljenih organov, pa tudi o drugih temah, za katere smo menili, da so zanimive. Trudili smo se, da skozi pisano besedo negujemo slovenski jezik na teh prostorih.

Uredniški odbor sestavljajo: Zlatica Radisavljević, urednik, Marija Lovrić, Rajko Marić, Angela Anđelković in Albert Kužner, člani, delamo volonterji in ob pomoči še nekaterih članov Društva, ki jih želimo ob tej priložnosti omeniti in jim se zahvaliti.

Veliko zahvalnost dolgujemo gospodu Albinu Zavrtaniku, ki je brezplačno v svoji tiskarni »MIVA« v Vrnjniku, tiskal vse dosedanje številke Biltena.

Od sodelavcev želimo omeniti še nekatere člane, ki so se za uspeh svojega dela pripravljali k izdajanju Biltena. To so: Goran Radisavljević, ki z tehnično uredil prvi dve številki, potem Ljiljana Rakić, ki se je od tretje številke oprijel tehničnega urejanja. Imeli smo resen problem lektoriranja tekstov. Prvi dve številki smo izdali brez lektorjev, tretjo številko je lektoriral gospod Miroslav Stražmester, od četrte številke pa se je na naše zadovoljstvo te naloge lotila gospa Danijela Janković. Rešili smo tudi problem fotografiranja, ker je to nalogo prevzel gospod Mirko Vider. Pomembno je omeniti tudi podatek, da je članica našega Društva Aleksandra Djilas uredila sajt o Društvu Slovencev »Kredarica« in podatke redno ažurirala.

In tako se, malo po malo, naša ekipa petih članov počasi veča. To je še vedno premalo in Vas zato vabimo k sodelovanju pri Biltenu. Tako bo bolj raznovrsten in s tem tudi zanimivejši.

Uredniški odbor Biltena »KREDARICA«

NASLOV DRUŠTVA SLOVENCEV
»KREDARICA« NA INTERNETU
WWW.KREDARICA.SS.COM

EMIL VOLKAR ST. IN NJEGOVA DRUŽINA

Na prireditvi 5. obletnice ustanovitve Društva Slovencev »Kredarica« v Novem Sadu v petek 01. marca 2002 leta med člani Društva, ki so dobili Zahvalnico, se je trikrat slišal priimek Volkar: Emil starejši, Valerija in Emil mlajši. Vsi trije so bili med utemeljitelji Društva. Tudi ta večer so imeli »polne roke dela« okrog organizacije veselice, po končanem svečanem delu.

To je bil tudi razlog, da jih poiščem in se pogovorim z njimi, z namenom predstaviti jih. Na moja vprašanja je odgovarjal Emil starejši.

Bi mi prosim povedali nekaj o sebi?

Če že moram predstaviti sebe, je najbolj pomembno povedati od kod sem in iz kakšne družine potekam, ter kako sem prišel v Novi Sad. Ne bi pripovedoval na dolgo in široko pač se bom osvrnil na najbolj važna dejstva.

Rojen sem v Kranju 1941. leta. Otroštvo in kasneje šolanje sem končal tudi v Kranju. Potekam iz delavske družine. V rojstnem mestu sem živel do 1961 leta in potem odšel na služenje vojnega roka.

Pri rojakih v Novem Sadu sem spoznal mojo soprogo, tako, da smo se leta 1963 poročila v Kranju. Zaradi taščine bolezni sva se vrnila v Novi Sad in tukaj ostala. Leta 1965. se nama je rodil sin Emil.

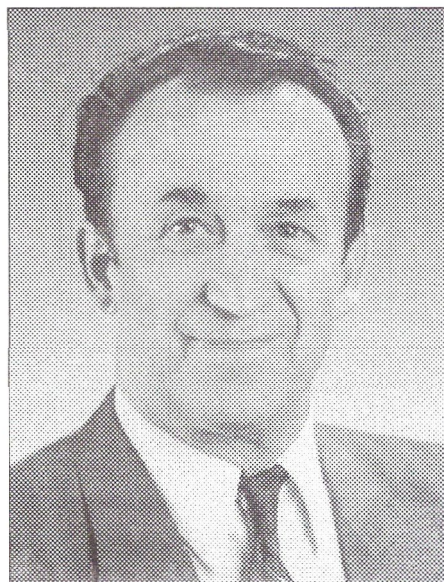
Vi in Vaša družina ste med utemeljitelji Društva Slovencev »Kredarica«. Kako je to bilo?

Če se vrnem nazaj na leto 1997. se spominjam, da je neke v januarju prišel k nam domov gospod Franja Mihevc z vprašanjem, če bi se hoteli vpisati v Društvo Slovencev. Čeprav je bilo politično stanje takšno, da ni bilo dobro potencirati nacionalnost, smo vendarle vsi trije želeli biti člani Društva.

Ko smo imeli prvi sestanek v februarju, nas je bilo le okoli 20. Kasneje pa je število članov hitro naraslo.

Osebnost se takoj vključil v delo Društva. Na začetku je bilo zelo pomembno, da vsak član poma-

ga kolikor more, saj je bilo Društvo zelo revno. V prvem letu delovanja Društva je bilo najlepše, saj nas je bilo malo in smo se med seboj vsi poznali. Imeli smo veselice in nasploh je bilo boljše vzdušje.

Sedaj nas je veliko in se med seboj ne poznamo, saj skoraj polovica članov ne prihaja na sestanke.

Kakšne težave so bile v Vašem delu?

V petletnem obstoju Društva »Kredarica« sem bil dvakrat izvoljen za ekonoma Društva. To pomeni dosti dolžnosti, kot naprimer: skrb za inventar, pribor za druženje, tukaj spada tudi pijača, jedi, serviete itd., organizacija druženja, deljenje pomoči članom in akcije človekoljubnosti.

Vse te dejavnosti mi niso težke, čeprav vse to ne poteku gladko. Če omenim deljenje pomoči iz Slovenije 2000/2001, je bilo zelo naporno. Trajalo je

mesec in pol v garaži na Telepu v zimskem času. Da ne omenjam vožnje z lastnim avtomobilom in gorivo. Saj nimam namena obrekovati, pač samo povdarjam, da sem vso to delo opravljal z voljo, da nam bo vsem v Društvu bolje.

Moram omeniti tudi akcijo zbiranja pomoči za otroke v Veterniku, ki prav tako ni šla brez problemov. Obenem bi pohvalil mojo soprogo, ki je bila tudi aktivna, skupaj z menoj.

Sin Emil je celo nadomeščal gospoda Kužnerja na mestu tajnika, ko je bil odsoten tri mesece.

Nam lahko poveste kakšno zanimivost?

Eden starejših članov Društva, s katerim smo se zelo lepo družili, a sedaj je tu njegova hčer, je bil pokojni Zupančič. On je v mladosti študiral v Parizu, a mene je klical »Emil Zola«.

Znano je, da ste bili na vseh sestankih Društva do sedaj. To je tudi kuriozitet in posebna kvaliteta. Kaj bi priporočili članom »Kredarice«?

To je resnica, da sem bil prisoten na vseh sestankih v minulih petih letih. Osebnostno mislim, če se človek vključi v neko družabno življenje, mora delovati z vsemi svojimi močmi. V nasprotnem sploh nima pomena biti v takih organizacijah.

Če pogledamo naše Društvo, koliko članov imamo sedaj, jih je zelo malo vključenih v aktivno delo Društva. Sploh pa je porazno, kako malo jih pride na mesečne sestanke. Približno polovica ali celo nekaj manj in to vedno eni in isti. V članstvu pa jih je dosti, ki hodijo na sestanke samo zaradi vize. Osnovno je tudi, da se plača članarina, pa še tiste nekateri ne plačajo.

Moram reči, da je 5. obletnica Društva Slovencev »Kredarica«, posebno »veseli del« bil dobro organiziran in pripravljen, a velika torta gospe Valerije tako dobra, da bi jo rad poskusil celo pravi Emil Zola.

Pogovor vodila
Marija Lovrić

Slovenski Kulturni dan v Novem Sadu

PREŠERNU V ČAST

8. februarja je Kulturni praznik Slovenije.

Posvečen je največjemu slovenskemu pesniku dr. Francetu Prešernu (1800-1849). Njemu v čast so člani Društva Slovencev »Kredarica« v Novem Sadu, 1. februarja 2002 leta v lepi dvorani Delavskega doma imeli prireditev. Prireditve je omislila in organizirala gospa Silva Stakić, učiteljica dopolnilnega pouka slovenskega jezika in referent za kulturo Društva, v sodelovanju z učiteljicam dopolnilnega pouka slovenskega jezika gospo Desanko Poslon in gospo Angelo Arandjelović.

Povezovalki programa sta bili Dunja Kersnik in Lena Stanić.

Na začetku je predsednik DS »Kredarica« gospod Franc Cevc pozdravil prisotne člane Društva. posebej pa gospoda Jožeta Kečka, svetovaleca v Veleposlaništvu Slovenije v Jugoslaviji, ter goste Društva Slovencev »Sava« iz Beograda.

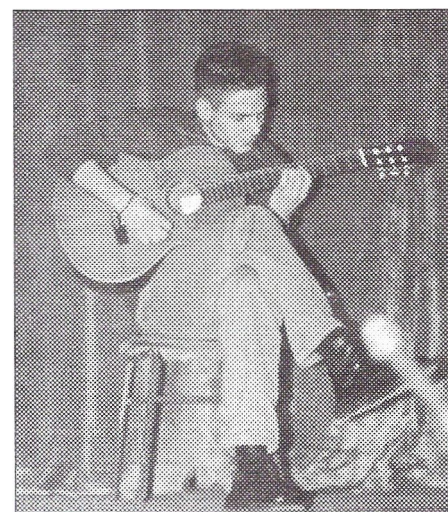
V programu so sodelovali: Zdenka in Djordje Lukan, Jugoslava Dobrosavljev in Tanja Žener, ki so nam recitirali TURJAŠKO ROZAMUNDO. Potem smo imeli čast slišati violinista maestra gospoda Florijana Balaza ob spremljavi na klavirju, profesorja gospoda Saše

Kovačevića, pianista in skladatelja. Odigrala sta dve čudoviti skladbi: MEDITACIJE (Masne) in MADŽARSKA IGRA 5 (Johanes Brams). Prešernovo lirsko pesem HČERE SVET so recitirali: Marija Lovrić, Mirko Pavlič in Jelena Milošević ter DOHTARJA: Tamara Kliček in Mirko Pavlič.

Pevski zbor Društva Slovencev »Kredarica« je pod vodstvom profesorja Fedora Prodanova zapel tri pesmi: JE PA DAVI SLANCA PALA, LUNA SIJE IN SLOVENSKI SMO FANTJE. Posebnost je pesem »Luna sije«, ker je skladba komponirana na verze Franceta Prešerna.

Goran Sinčić je recitiral pesem POD OKNOM, kasneje je z Ivanom Huzjanom in Milanom Nikolićem recitiral še pesem SOLDAŠKA, ki nam opeva ljubezen do domovine, do vojaškega stanu in do svoje ljubice. Marina Kersnik je recitirala pesem SILA SPOMINA.

Zelo lep vtis je na prisotne napravil mlad fant Bojan Skokandić, ki je na kitari odigral kompozicijo MALA MELODIJA skladatelja Slavka Fumića. Po končani prireditvi sta Dunja in Lena povedali, da BREZ LJUBEZNI NI ŽIVLJENJA in nas spomnili na 14. februar, praznik

Bojan Skokandić

Svetega Valentina - DNEVA ZALJUBLJENIH ter vse prisotne, ki so nekoč bili zaljubljeni, ki so sedaj ali pa še bodo, naj pridejo ta dan na koncert gospoda Florijana Balaza v Sinagogo.

Na koncu svečanega dela zbora, se je predsednik Izvršnega odbora Društva Slovencev »Kredarica« gospod Albert Kužner zahvalil izvajalcem programa in pričel z delovnim delom Zbora.

Zlatica Radisavljević

POROČILO O DELU DRUŠTVA SLOVENCEV »KREDARICA« IZ NOVEGA SADA ZA OBDOBJE OD 1.06.-31.12.2001 LETA

U v o d

Slovenci v Novem Sadu smo se prvič sestali 25.02.1997 leta v prostorih slovaškega društva »Jožef Šafarik« in danes praznujemo 5. obletnico obstoja. Danes je **V. redna svečana skupščina Društva** ali 48. skupni sestanek od osnivanja.

Lahko še enkrat ugotovimo, da obstajamo že polnih pet let in da nas je vsak mesec nekaj več, do današnjega dne skupaj štejejo **uradno 440 članov**. Na začetku smo se sestajali vsake prve srede v mesecu in potem, kakor tudi danes vsak prvi petek v mesecu, kar so nam omogočili naši ljubezni domačini Slovaki. Od decembra lanskega leta, zaradi povečanja števila članov, smo se preselili v lepe prostore Delavskega doma.

Na prvem ustanovljenem sestanku 25.02.1997. leta je bilo prisotnih 15 članov od 22 prijavljenih. Izvoljena sta prvi Izvršni in Nadzorni odbor in to: predsednik Društva - **Franc Cevc**, tajnik - **Albert Kužner**, blagajnik - **Ana Mihevc**; Nadzorni odbor: **Franjo Mihevc**, predsednik, **Valerija Hajdu** in **Emil Volkar** st. člani.

Društvo je uradno registrirano 13. maja 1997 leta. In tako se je začelo.

Aktivnosti Društva

V preteklem obdobju smo imeli 4 skupne seje Društva, kot jih sedaj imenujemo zborov, po predloženih spremembah statuta in 9 sej Izvršnega odbora v prostorih kluba v Futoški 12. Vse o naših aktivnostih ste lahko prebrali v 4. številki našega biltena »KREDARICA« in zato menim, da ni potrebno podrobneje pisati o tem.

Spomnimo se, da smo decembra leta 2000 imeli našo prvo kulturno prireditev v prekrasni plavi dvorani na Trgu svobode v počastitev 200. obletnice našega največjega pesnika gospoda dr. Franceta Prešerna in od takrat se dogajanja na kulturnem polju vrstijo ena za drugim. Oktobra smo imeli proslavo 125. obletnice rojstva pisatelja Ivana Cankarja in je bila izdana posebna spominska brošura o pisatelju. Prisotna je bila gospa Melita Šteiner, svetovalka vlade pri Ministrstvu za znanost, šolstvo in šport R. Slovenije. Novembra smo imeli kratek kulturni program z nastopom našega zbora in decembra je pripravljen program o predbožičnih in božičnih običajih.

29. decembra smo imeli poseben dogodek v novosadski cerkvi-katedrali »Ime Marijino« na Trgu svobode. Prvič na teh prostorih smo imeli mašo na slovenskem jeziku. Mašo je opravil beograjski nadškof, njegova ekselencija monsignor Stanislav Hočevar. Maše se je udeležilo veliko članov Društva in je bilo zares lepo videti polno cerkev, čeprav je bilo zelo mrzlo.

Gospa Ana Mihevc prejema Zahvalnico od predsednika Izvršnega odbora DS »Kredarica« gospoda Alberta Kužnerja

V drugem poletju je aktivno pričelo z delom slovensko veleposlaništvo v Beogradu in smo imeli od samega začetka pogoste stike z njimi. Vmes nas je obiskal ambasador gospod Borut Šuklje in ob tej priložnosti smo se pogovorili o skupnem sodelovanju. O vsem tem ste lahko prebrali v našem biltenu.

Novembra je Izvršni odbor sprejel finančni načrt za leto 2002, ki ste ga prebrali v 4. številki biltena. Načrt je bil podlaga za prijavo na razpise Ministrstva za zunanje zadeve in Ministrstva za kulturo. Rezultatov še nimamo. Istočasno smo sprejeli tudi načrt kulturnih prireditev in aktivnosti, ki so v neposrednem stiku s finančnim načrtom.

Mnenja sem, da smo v veliki meri prispevali pri ustanavljanju novih društev v ZRJ. Pri tem mislim na beograjsko društvo »Sava« in društvo v Zrenjaninu »Planika»,

s katerimi imamo stalne stike in nameravamo poglobiti sodelovanje.

Kulturna dejavnost pri Društvu

Naše Društvo ima uspešno šolo slovenskega jezika, kjer poučujejo naše učiteljice: Desanka Poslon, Silva Stakić in Angela Arandjelović. Pouk in šola finansira Ministrstvo za znanost, šolstvo in šport R. Slovenije. Pouk je bil organiziran v prostorih kluba in je kasneje preseljen na Odprto univerzo v Radnički ulici 20. Pouka slovenskega jezika se udeležuje okoli 60 - 70 slušateljev.

Učenje našega jezika je zanimivo vsem starostnim skupinam. Motiv za učenje je večnamenski: ohranjanje lastne identitete, vzdrževanje vezi z rodnim krajem, želje mladih po učenju slovenskega jezika. V naši strukturi so skoraj 100 % mešani zakoni in se slovenski jezik ne uporablja veliko. Pouk je prava priložnost za vse generacije za dodatno učenje in spoznavanje slovenskega jezika in kulture. Za vse to imamo veliko moralno in materialno podporo iz Slovenije, ki vse te aktivnosti finansira. Posebej se naši učenci udeležujejo poletnih šol, kar je bilo prav tako financirano od strani Ministrstva za znanost, šolstvo in šport. S tem je narejeno zelo veliko, predvsem zmanjšujemo kulturno asimilacijo, ki je očitna na vseh ravneh v preteklem obdobju.

Naša šola, učiteljice in učenci so v veliki meri prispevali k uspešnosti prireditev in se jim za to posebno zahvaljujemo.

Pri Društvu smo ponovno obnovili pevski zbor, ki je uspešno sodeloval na omenjenih prireditvah pod strokovnim vodstvom dirigenta gospoda Fedora Prodanova.

Z a k l j u č e k

V tem poročilu je podan kratek povzetek našega dela. Lahko smo zadovoljni z rezultati in pogoji za delo vnaprej so tudi bolj obetavni. Na vseh naših sestankih je do 60 % prisotnih članov. Več moramo storiti za družabno življenje, organizirati izlete in podobno. Treba pa je tudi posodobiti naše kulturne in druge dejavnosti.

Posebej smo zahvalni naši matici Republiki Sloveniji in vsem instancam s katerimi sodelujemo na njihovi vsestranski pomoči. Prepričani smo, da bomo naprej še bolj sodelovali in prav oni so nam osnovna podpora za naš, predvsem, kulturni obstoj v novih pogojih.

In na koncu tega poročila se zahvaljujemo vsem našim članom na volonterskem delu, finančni in drugi pomoči.

**Za Izvršni odbor poročilo sestavil
predsednik: Albert Kužner, dipl. ing.
gradb.**

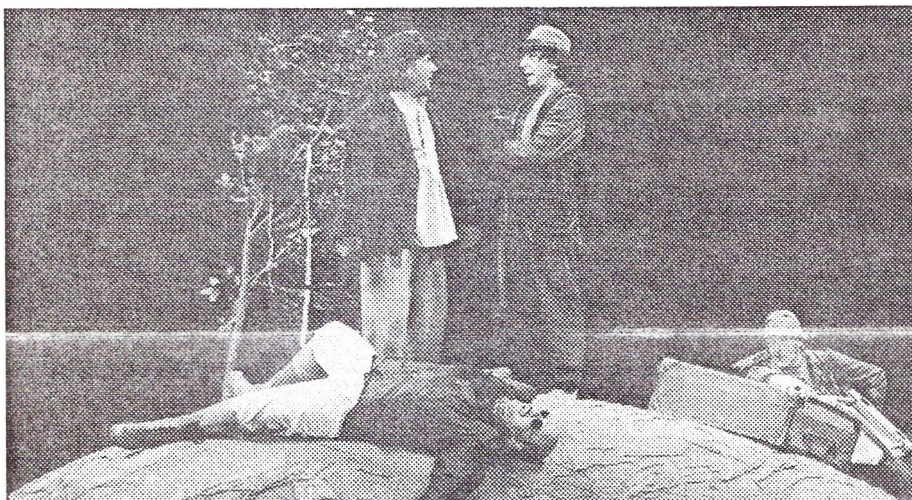
ČAKALI SMO GODOA

Semjuel Beket:
»Čakajoč Godoa«,
v režiji Dušana Jovanovića

Sredi februarja je Slovensko narodno gledališče iz Ljubljane gostovalo z osmimi predstavami v Beogradu, od katerih sta dve prikazani v Novem Sadu: 15. februarja so v SNP na sceni »Jovan Djordjević« izvajali komad Semjuela Beketa »Čakajoč Godoa«, a 16. februarja, na isti sceni dramo mladega škotskega pisca Dejvida Herovera »Noži v kokoših«.

Za člane Društva Slovencev »Kredarica« je bil organiziran skupinski obisk gostujočemu znanemu Beketovemu komadu v režiji priznanega slovenskega režiserja Dušana Jovanovića. Predsednik Izvršnega Odbora našega društva, gospod Albert Kužner in njegovi sodelavci so se potrudili, da obvestijo čimvečje število članov o gostovanju Slovenskega narodnega gledališča v Novem Sadu. Za člane Društva so bile priskrbljene vstopnice s 30 % popustom.

Kaj povedati o predstavi? Vse je bilo izredno! Od igralcev, ki so uspeli držati s svojo domiselno igro pozornost gledalcev cele tri ure, vse do scenografije Mete Hočevar: Griček (ali pust otok, ali planet

zemlje) z golim drevesom, ki je dokler smo »Čakali Godoa« celo olistalo! Štirje mladi igralci: Bojan Emeršić kot Estragon, Gregor Baković kot Vladimir, Jernej Šugman kot Poco in Alojz Svete kot Luki (Srečko), zdelo se je, da so z lahkoto opravili svojo nalogo, ki jim jo je zaupal režiser Dušan Jovanović. Neke scene so bile izredne: »Prase (Lucy) misli«, Vladimirjev »rock koncert«, še posebej Vladimirjeva in Estragonova igra s klobuki.

»Dobili smo dramo, pravljico, farso in še marsikaj v enem večeru. Pravzaprav smo dobili Godoa, ki smo ga, zdi se nam, tako

dolgo čakali.« (Petra Pogarevc, Dnevnik, Ljubljana 13.05.2000)

Od 11.05.2000, ko je bila predstava premijerno prikazana v Ljubljani, so igralci in režiser zaslužno osvojili pomembne nagrade v Sloveniji in na festivalih v Podgorici in v Sarajevu.

Za Slovence na teh prostorih, ki so imeli priložnost, da si ogledajo Godoa, je bilo je izredno doživetje, saj smo po dolgem času videli veliko predstavo na materinem jeziku.

Čakali smo Godoa in se lepo zabavali. Nepozabno doživetje!

Zlatica Radisavljević

Sege in navade Slovencev

V tednu po prvi pomladanski luni se praznuje **velika noč**, praznovanje starodavnega izvora in polno simbole, v katerem se prepletajo kulturne sestavine različnih narodov in tradicij iz različnih

obdobij.

Po smrti na križu je po verovanju Kristjanov Jezus v noči iz sobote na nedeljo, oziroma ob jutranjem svitu vstal od mrtvih in z vstajanjem odrešil svet. Zato Slovenci in npr. Čehi ta praznik imenujejo **VELIKA NOČ**. Veliko noč praznujejo v Krščanski cerkvi že od 4. stoletja naprej.

En teden pred veliko nočjo, na t.i. cvetno nedeljo po slovenskih cerkvah poleg oljčnih vejic blagoslovljajo pomladansko zelenje, povezano v šope. To se po slovenskih pokrajinah različno imenuje. V okolici Ljubljane in na Štajerskem mu rečejo velikonočna butara (tudi butarica). Je

posebnost v evropskem merilu, saj jo poleg brinja, pušpana ali ciprese, bršljana, sestavljajo še različno obarvani oblanci. Takšne butarice starši krasijo otrokom še s pomarančami, jabolki in v novjšem času tudi bonboni. Praznik naj bi spominjal na Jezusov pri-

hod v Jeruzalem, ko so ga slovesno pričakali s palmimi listi, s katerimi so mu prekrili pot.

Velikonočno praznovanje začne s »svetim tridnevjem«: sredo, četrtek in petek. Po župnijskih cerkvah postavijo na veliko sredo božji grob, navadno v stranski kapeli. Na veliki četrtek utihnejo vsi zvonovi in zvončki po cerkvah, kakor tudi orgle za tri dni, do sobote. Na Dolenjskem in Štajerskem pravijo, da utihnejo zvonovi zaradi Jezusove smrti »ker so Bogec umrli«. Veliki petek je edini dan v letu, ko v cerkvi ni maše. Ta dan je veliki post. Sledi velika sobota praznik ognja in vode. Fantiči nesejo nadvse zgodaj drevesne gobe na koncu

žice v cerkev, da jih prižgejo z blagoslovljenim ognjem. Odrasli pa gredo po krstno vodo s katero pokropijo hiše, vinograde, polje in njih sadeže. Sobotno popoldne je posvečeno Velikonočnemu žegnu. V jerbas (okrogla, posebno pletena košara brez ročaja) gospodinja ali hči položi jedi: meso (prisposoba za Jezusovo telo), potico (prisposoba za trnovo krono), hren (prisposoba za žeblje) in pirhe (prisposoba za kaplje krvi). JEDI se pokrijejo z belim prtčem in gospodinja ali hči odnese k žegnu v cerkev. Zelo vesel dogodek, še posebej za otroke, je barvanje jajc, ki se opravi v petek ali soboto zjutraj.

Vrhunec velikonočnega praznovanja je velikonočna nedelja. Takoj zjutraj vsi hitijo k maši k vstajenju. Doma jih čaka od sobote popoldne v jerbasu žegen in nihče se ga ne dotakne, preden se ne zbere vsa družina v hiši, ko se vrne od rane maše ali jutranjega vstajenja.

K velikonočnemu praznovanju spada tudi veliki ponedeljek. Koroška in Štajerska posebnost je, da na veliki ponedeljek botri obdarujejo svoje krščence in birmance s pisanko.

Angela Arandjelović

PREŽIHOV VORANC (1893-1950)

V drugem obdobju med obema vojnama (1930-1941) zmagajo realistično usmerjeni književniki, glasniki revolucije in pripravljalci novega družbenega reda (socialni ali novi realizem). Zanimajo jih v prvi vrsti socialne in gospodarske razmere slovenskega ljudstva.

V drugi polovici 30-tih let se je v slovenski književnosti nenadoma pojavil pisatelj, ki je ustvaril monumentalne podobe iz življenja slovenskega ljudstva na Koroškem, pisatelj z veliko oblikovalno močjo, kakršne ni pred njim razen Cankarja pokazal še nihče, pesnik koroške zemlje **Prežihov Voranc (1893-1950)**. Njegovo pravo ime je bilo Lovro ali Lovrenc Kuhar. Rodil se je kot sin najemnika na grofovski »hubi« v Podgorju pri Kotljah, v tistem delu Koroške, ki je po saintgermainski pogodbi pripadla Jugoslaviji.

Po končani osnovni šoli je delal nekaj časa doma. Pozneje je obiskoval zadržno šolo v Ljubljani, nato pa višji zadržni tečaj na Dunaju. Prebiral je dela slovenskih pisateljev in rusko literaturo. Začel je pisati v liste in revije. Po I. svetovni vojni je bil zaposlen v jeklarni na Ravnah. V domačem kraju je ustanovil komunistično celico. Sodeloval je pri političnih listih in revijah. Leta 1925 je izdal knjigo **POVESTI**. Zaradi preganjanja je leta 1930 pobegnil čez mejo. V emigraciji je prebil devet let. Pred koncem leta 1939 se je vrnil v domovino in živel v ilegali. Po ustanovitvi OF (osvobodilna fronta) je vodil nov-

inarski, pisateljski in umetniški aktiv. Konec leta 1942 so ga Nemci odgnali v Begunje, nato pa v Mauthausen. Po vojni se je vrnil domov težko bolan in 1950 leta umrl. Pokopan je v Kotljah.

Prve črtice in povesti je objavljaj v Domačem prijatelju, ki so ostale neopazene. Toda po desetih letih je ponovno stopil v slovensko književnost z imenom Prežihov Voranc, kot človek z bogatimi izkušnjami in kot zrel pisatelj.

Novele: **Boj na požiravniku**, **Samorastniki**, so plastično prikazale trpljenje, ponižanje, ljubezen in sovraštvo koroških kmečkih ljudi.

Leta 1939 je izšel njegov prvi roman **Požganica**, v katerem je prikazal boj za svobodo Koroške. V »romanu soseske« **Jamnica** (1941) je ustvaril monumentalno podobo življenja v rodni Kotljah, epopejo svoje pokrajine v letih 1921-1930, njenih krepkih, neuklonjivih in samorastnih ljudi.

V nadaljnjih knjigah je pisatelj popisal svoje poti po slovenski zemlji, ljudske značaje in navade, zaostalo kmetijstvo.

Pisateljeva zadnja knjiga je bila zbirka mladostnih spominov **Solzice** (Šmarince, 1949). V njej je pokazal materino skrb za otroke in svojo ljubezen do nje, sočutje s trpečimi in socialno neenakost, ljubezen do materinega jezika in domovine, povezanost z naravo in zemljo.

Prežih je opisoval koroško življenje v vsej razsežnosti in bistvenih značilnostih. Njegovi ljudje

so živi, izklesani kakor iz skale, robati, siloviti, trdni in neukrotljivi. Prežihov jezik je naraven, nazoren, stvaren. Prežih je bil rojen epik, ki je znal mojstrsko in prepričljivo opisovati tudi drobne stvari.

Priredila:
Angela Arandjelović

ODLOMKI IZ »TRI PISANKE«

Moji starši so bili botri neki siroti, ki je živel s svojo materjo v bajti pod goro. Ko se je bližala velika noč in čas pisank, se je v hiši veliko govorilo o tem, kako pisanko naj ta sirota dobi. K pisanki spada seveda šartelj in pobarvano jajce.

Pri nas je taka šega, da se pisanke raznašajo na velikonočni ponedeljek. Takrat so vsi otroci polni pričakovanja.

V ponedeljek popoldne mi je mati povezala v culo šartelj z lepo rdečo pisanko. Vrh šartelja sta tičala dva zeksa.

Sredi poti je bilo veliko razpotje, kjer je pet raznih poti šlo križem na vse strani. To razpotje ni bilo predbro zapisano v otroških srečih daleč naokoli. Stari ljudje so govorili, da na tem razpotju včasih straši. Stisnjenega srca sem se bližal temu razpotju in sem bil zelo vesel, ko sem ravno tu srečal drugega dečka, svojega sošolca, ki mi je tudi s pisankami prišel naproti. Tudi ta fant je nekam tesno stiskal culo k sebi. Ko pa sva se pogledala, je bilo najine tesnobe takoj konec.

Postala sva celo razposajena. Jaz sem pri tem čisto pozabil, da ima moj šartelj le dva zeksa.

»Komu pa nosiš?« sem vprašal dečka, ki je imel večjo culo, kot je bila moja.

»K Otu na vaš kraj. In ti, kam neseš?«

»V bajto pod goro.«

Potem sva se usedla na rob ceste, ki je bil porasel z na pol suhim veresjem.

Nisva se dolgo sedela, ko se je zabiskala na jasi postava mlade deklice, ki je prišla s culo v rokah. Meni je ob pogledu nanjo zastala kri v žilah. To je bila hčerka mojega botra in je gotovo bila s pisanko zame namenjena k nam. Cula v njenih rokah je bila zelo velika. Ko

naju je zagledala, se je povesila oči, ko da bi jo postalo sram. Potem se je napravila, ko da me ne pozna, in je hotela mimo naju dalje.

Jaz se nisem upal kaj reči, toda moj tovariš jo je ustavil.

»Pojdi sem in se usedi k nama. Ali nosiš pisanko? Zdaj smo trije taki. Ali ni to lepo?«

»K vam grem.« je reklo dekle sramežljivo in pogledalo name. Položila je culo k najini-ma dvema.

»Potem bomo pa kar jedli.« je dejal fant, ki je bil z menoj in se smejal. »Saj je to tvoja pisanka.«

»Tega pa ne.« je reklo dekle in hotela zopet pobrati svojo culo. »Jaz moram oddati celo pisanko.«

Znenada je deček predlagal:

»Poglejmo, kake so pisanke.«

Tudi dekle je reklo, polno neke razposajene radovednosti:

»Pa pogledajmo!«

Najprej je dekle razvezalo svojo culo. Kako bogastvo je bilo to! Velik, rumen in lepo pečen šartelj, iz katerega so gledale črne, mehke

rozine, se je zasvetil pred menoj. Vrh šartelja je tičal velik, svetel rajniš, ki je bil iz samega srebra. Jajce, ki je bilo zraven, je bilo tako nežno pobarvano, ko da bi kdo v njega dihnil rahle rdeče barve.

Potem je dekle začelo odvezovati culo mojega tovariša.

Tudi ta pisanka ni bila preskopa. Šartelj je bil res nekoliko manjši od dekličinega, tudi manj rozin je gledalo iz testa, toda pogača je bila lepa bela in skoraj razkošna in rumena. Vrh šartelja je tičala svetla krona. Pisanka je bila pobarvana z lepimi pisanimi rožami.

Ko je dekle tudi to culo lepo zavezalo, je prišla vrsta na mojo culo. Meni je postalo vroče in na tihem sem obžaloval, da sem se sploh dal zapeljati k temu počitku.

Toda dekličje roke so razmle haderco moje cule.

Pred mojimi očmi se je zabiskal majhen, krmečljiv šarteljček, ki ga je moja mati še malo prej tako skrbno zavezovala v culo. Imel je črnkasto premočno pečeno skorjo in bil je slabo shajan in mnogo prenzek. Onadva šartelja sta bila še enkrat višja od mojega. Tudi iz njega niso kukale rozinaste oči. Ali kar je bilo še hušje, na vrhu se ni svetil velik, lep denar, ampak sta tičala le dva siromašna zeksa. Nato je dekle vzelo v svojo drobno roko pisanko, ki je bila oblita s težko črnordečo barvo.

Dekle je menda čutilo mogoče zadrego, zato je naglo začelo povezovati culo in ni reklo ničesar. Le deček je dejal:

»Komaj dva zeksa sta notri.«

»Komaj dva zeksa.« sem zašepetal jaz, ves vroč od ponižanja. »To je pa zato, ker smo mi revni....«

Deček in deklica nista na to nič odgovorila.

Ko smo še nekaj časa sedeli na veresju, sem naenkrat zaprosil dekle:

»Daj mi rajniš!«

»Ne smem ga dati. Biti mora v šarteljnu, ki ga prinesem k vam.« mi je odgovorilo dekle.

»Daj mi rajniš, saj je moja pisanka. doma ne bodo nič rekli.« sem prosil dalje.

»Zakaj pa?« je tedaj vprašalo dekle z iznenadenimi očmi.

»Zato, ker bi ga rad imel. Je tako lep in svetel.« sem jo skoraj prosil.

»Tu ga imaš.« je reklo dekle, izdrla denar iz potice in mi ga dala. »Samo doma bom povedala, da si ga že med potjo vzel, se je dekle še opravičevala.

Zgrabil sem denar in ga s pestjo vred stisnil v žep.

Nato smo šli vsak svojo pot: dekle je šlo proti nam, deček svojo pot, jaz pa sem jo mahnil proti gori. In sredi jase je ostal samotni križ.

Ko sem bil sam sredi gozda in sem se prepričal, da me nikdo ne opazuje, sem pokleknil pred culo, pomaknil haderco na stran, da se je prikazal šartelj, pobral iz njega tista dva zeksa, v šartelj pa porinil tisti svetli rajniš, ki mi ga je na jasi dala deklica.

Pri srečanju mi je postalo lažje, ko sem to opravil. Nisem napravil ničesar slabega s tem, saj je bil rajniš moja pisanka in sem s svojim denarjem popravil sramoto in revščino naše hiše. Pri tem nisem mislil morda toliko na revščino v bajti pod goro in na veselje, ki ga bo tista sirota, ko bo dobila pisanko, pri tem imela, ampak bol mislil na ugled naše koč in svojih staršev, botrov, na našo revščino.

Tudi na to nisem mislil, da bo tisti rajniš, na katerega smo doma že celo leto računali, sedaj doma manjkal in da mogoče ne bom dobil klobuka ali pa čevljev.

Takrat smo bili otroci, ki smo imeli sonce v očeh.

(Prežihov Voranc »Solzice«, Mladinska knjiga 1973, ilustriral Milan Bizovičar)

POMOČ ZA OTROKE V VETERNIKU

Povsod po svetu se dogajajo različne naravne nesreče ali nesreče, ki jih povzroči človek sam. Z druge strani pa je spet človek tisti, ki pomaga ljudem ali otrokom, ki so ponesrečeni ali kako drugače prikrajšani, da živijo normalno življenje.

Zato je Izvršni odbor Društva Slovencev »Kredarica« sprejel sklep, da pričnemo zbirati človekoljubno pomoč otrokom v Veterniku. To je darilo otrokom, ki so ometeni v razvoju.

Ko smo v preteklem letu dobili za naš klub pomoč iz Slovenije, smo del te pomoči odnesli otrokom v Veterniku in to predsednik Društva gospod Cevc in jaz. Tam so nam pokazali, kako ti otroci živijo. Vse kar jim je potrebno za hrano in ostale stvari, pridelajo sami. Zelo ganljivo je videti s kakšno vnemo ti otroci delajo na farmi in v pekarni, saj si sami pečejo kruh.

Prav zato smo sklenili, da ponovno sprožimo akcijo v našem Klubu, tako da smo zbirali pomoč v decembru 2001 leta. Res je, da je akcija trajala dokaj kratko a smo v tem času le zbrali okoli 120 kg različne garderobe in čevljev. Poleg tega pa smo zbrali tudi 500 din za katere smo kupili dokaj bonbonov in keksov. Vse skupaj sva

odnesla predsednik Izvršnega odbora Društva Slovencev »Kredarica« gospod Kužner in jaz z dvema automobiloma v Veternik. Tam smo bili zelo lepo sprejeti. Celo z gospo direktorico Miro Radin in nekaj uslužbencev smo skupaj zajtrkovali. Zelo so bili veseli našega darila.

Če se ozremo nazaj na našo akcijo, bi rekel, da je v tem sodelovalo okoli 50 ljudi. Čeprav je bilo vse skupaj na hitro organizirano, bi zaključil, da je cela akcija imela slab odziv in slabe rezultate. Glede na to, da imamo v »Kredarici« čez 500 članov, to ne znaša več kot 10 % udeležbe. Sploh pa me je presenetilo, da člani, ki niso imeli garderobe, se niso spomnili in pustili v Klubu kakšen dinar za te otroke.

Osebnost mislim, da je odziv za to akcijo bil zelo majhen. Vse pohvale tistim, ki so bili aktivni v akciji, ampak v bodoče pričakujem, da se bo več članov udeležilo zbiranju pomoči, kajti zavedajmo se, da je na svetu veliko nesreče.

Na koncu se zahvaljujem Izvršnemu odboru, da so me podprli v akciji, posebno zahvalo gospodu Albertu Kužnerju, da je skupaj z menoj prispeval h koncu akcije.

Emil Volkar st.

RECEPTI SLOVENSKE KUHINJE

OREHOVA POTICA

Kako pripraviti testo. Vse za testo potrebne sestavine daj za nekaj časa na topel prostor. Tako npr. mleko, jajca, sol, skledo s presejano moko, desko, na kateri boš gnetla ali valjala testo, prtič, s katerim boš testo pokrila, itd.

Vzemi 4 žlice mlačnega mleka, 2 in pol ali 3 dkg kvasa, žlica sladkorja, liter presejane moke, 1/4 l mleka, 8 do 10 dkg masla, 6 dkg sladkorja, nariban limonin olupček, vanilji sladkor, 2-5 rumenjakov, pol žlice soli. 4 žlice mlačnega mleka zmešaj s kvasom in sladkorjem ter daj za nekaj minut na toplo, da vzhaja. V skledo presej moko, napravi v sredi jamico, vlij vanjo vzhajan kvas in mu primesi s kuhalično nekaj moke. Medtem, ko vzhaja, žvrkljaj v lončku približno 1/4 l mleka, maslo, sladkor in rumenjake. Vlij h kvasu, zmešaj z moko in dodaj sol. Stepaj testo tako

dolgo, da je gladko in dela mehurčke ter se loči od kuhaličnice; potrebno je približno četrto ure. Nato postavi testo na toplo, da spet vzhaja, in sicer 1 in pol do 2 uri.

Nadev: 7 dkg presnega masla, 3 rumenjaki, 20 do 30 dkg sladkorja z nastrgano limonino lupino, nožev vrh kličkov, pol žlice cimeta, 4 žlice sladke smetane, 1/2 l zmletih orahov, sneg 2 beljakov in še 1/2 l zmletih orahov. Presno maslo penasto vmešaj z rumenjaki in sladkorjem. Prideni dišave, smetano, pol litra orahov in rahlo zamešaj sneg beljakov.

Vzhajano testo razvaljaj, pomaži z nadevom in potresi s pol litre orahov. Potico tesno zvij, položi jo v namazan model, daj na toplo in vzhajano pomaži z jajcem ter speci. (1 h pri 200° C).

Angela Arandjelović

PISMO LITERARNEGA KLUBA DRAGOTINA KETTEJA IZ NOVEGA MESTA

Kako smo začeli:

Leta 1990 smo se zbrali mladi literarni ustvarjalci Novega mesta in okolice in začeli javno nastopati ter hkrati svojo poezijo in prozo tudi objavljati. Združila nas je ljubezen do literature. Nastopali smo na številnih literarnih večerih in se povezovali z ostalimi društvi.

In kako nadaljevali:

Leta 1994 smo izdali svojo prvo skupno literarno publikacijo, antologijo mladih literarnih ustvarjalcev Novega mesta in okolice.

Mednarodna sodelovanja kluba:

Literarni klub Dragotina Ketteja iz Novega mesta je v času svojega kratkega delovanja organiziral številne prireditve in literarne večere in več kulturnih izmenjav z literati in društvi v tujini. Tudi v bodoče si želimo, da bi se kulturna izmenjava še bolj utrdila, tudi s Slovenci na področju nekdanje Jugoslavije. Že leta organiziramo literarna srečanja, ki smo jih poimenovali mednarodni literarni maraton. Tako smo leta 1997 organizirali 1. mednarodni literarni maraton Novo mesto - Bihač. Že naslednjega leta smo odgovorili na poziv Bihača in organizirali povratni maraton Bihač - Novo mesto. Predstavili smo se bosanski publiki. Prisotni smo bili Damjan Šinigoj, Marjanca Hočvar, oba člana Društva slovenskih pisateljev, Klavdija Kotar in Samo Dražumerič.

V letu 1999 smo v Novem mestu organizirali 3. mednarodni literarni maraton Novo mesto - Beograd - Užice. Leta 2000 pa smo bili člani društva povabljeni v Užice in Požego. V času bivanja v Užicah nas je obiskala tudi članica Društva Slovencev »Kredarica« iz Novega Sada gospa Danijela Janković in nas v imenu Društva Slovencev povabila v Novi Sad. Seveda smo se povabila zelo razveselili in obljubili, da Vas spomladi 2002 leta obiščemo in predstavimo literarni klub in kulturno dogajanje v našem mestu.

Veselim se srečanja z vami!

Klavdija Kotar

Novo mesto, 08.03.2002

GRAFITI

**Zjutraj ne jem, ker mislim na te.
Dopoldne ne jem, ker mislim na te.
Zvečer ne jem, ker mislim na te.
Ponoči ne spim, ker sem lačen.**

**Ženska je kot senca. Če tečeš za njo,
se ti izmika, če pa bežiš pred njo,
ti sledi.**

**Ko se rodiš - so veseli.
Ko umreš - so žalostni.
Ko živiš - jim je vseeno**

**Če se veliko učiš - veliko veš.
Če veliko veš - veliko pozabiš.
Če veliko pozabiš - malo veš.**

Vidi, vidi! Nič se ne vidi!